

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

О П Р Е Д Е Л Е Н И Е

София, 24 септември 2002 г.

Конституционният съд в състав:

Председател: Христо Данов

Членове: Георги Марков

Димитър Гочев

Тодор Тодоров

Неделчо Беров

Стефанка Стоянова

Маргарита Златарева

Васил Гоцев

Людмил Нейков

Румен Янков

Живан Белчев

Пенка Томчева

при участието на секретар-протоколита Росица Топалова разгледа в закрито заседание на 24 септември 2002 г. конституционно дело № 18/2002 г., докладвано от съдията Неделчо Беров.

Делото е образувано на 17 септември 2002 г. по искане на Пленума на Върховния касационен съд за тълкуване на чл.106, чл.8 и чл.117, ал.2 от Конституцията, както и за установяване на противоконституционността на § 49, т.2 от Закона за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт /обн. ДВ, бр.74 от 30 юли 2002 г./, с който е създадена нова ал.2 на чл.139б от Закона за съдебната власт.

Производството е във фазата по допустимостта на искането по смисъла на чл.19, ал.1 от Закона за Конституционния съд /ЗКС/.

I

Първата част от искането е по чл.149, ал.1, т.1 от Конституцията – да се даде задължително тълкуване на разпоредбите на чл.106, чл.8 и чл.117, ал.2 от основния закон, като се отговори на следните тълкувателни питання:

1. При упражняване на правомощието си по чл.106 от Конституцията “да организира стопанисването и управлението на държавното имущество” трябва ли Министерският съвет да се съобразява с чл.8 от Конституцията, прогласяващ принципа на разделение на властите, както и с чл.117, ал.2, изр. първо от Конституцията, според който “съдебната власт е независима”.

2. Терминът “организира”, употребен в чл.106 от Конституцията относно държавното имущество, необходимо за функциониране на съдебната власт не трябва ли да се тълкува в смисъл, че изпълнителната власт в лицето на Министерския съвет или на министъра на правосъдието може да организира стопанисването и управлението на такова имущество единствено като предоставя това стопанисване и управление изключително и само на съответните органи на магистратурата.

3. Понятието “независима” употребено за съдебната власт по чл.117, ал.2 в смисъл, че то включва в себе си и независимост в управлението и стопанисването на предоставеното ѝ имущество.

Конституционният съд намира, че при искане за тълкуване трябва да са налице различни възможни решения при разкриване на смисъла, който може да се вложи в съответния конституционен текст /Решение № 11 от 20.10.1994 г. по к.д. № 16/94 г., обн. ДВ, бр.92/94 г./.

Редакцията на първото тълкувателно питане не може да се свърже с възможни различни решения, защото съгласно чл.105, ал.1 от основния закон Министерският съвет трябва да упражнява правомощията си в съответствие с Конституцията. Необходимо е тълкуване на чл.8 и чл.117, ал.2 от

Конституцията, за да може Министерския съвет да упражнява правомощията си в съответствие със смисъла, вложен в конституционните разпоредби.

Действителната воля на искателите е ясно изразена в третия абзац на стр.2 от искането, а именно да се даде тълкуване дали прогласеното в чл.8 от Конституцията разделение на властите изключва възможността изпълнителната власт директно, чрез други субекти или чрез упълномощаване по реда на ЗЗД да упражнява правомощията по стопанисване на държавно имущество, необходимо за осъществяване функциите на съдебната власт.

При преценка за допустимостта на искането следва да се даде предимство на действителната воля изразена в мотивите на искането и в съгласие с нея да се уточни тълкувателният въпрос /определение от 31 март 1998 г. по к.д. № 11/98 г., РОКС, 1998 г, стр.256-257 и решение № 5 от 22 март 2001 г. по к.д. № 5/2001 г., обн. ДВ, бр.30/2001 г./.

Второто и третото питання са за тълкуване на термина “организира” употребен в чл.106 и на понятието “независима” употребено в чл.117, ал.2 от Конституцията, за да се определи обхвата на правомощието на съдебната власт относно държавното имущество необходимо за осъществяване на нейните функции.

Така конкретизирани питаннята за тълкуване на чл.106, чл.8 и чл.117, ал.2 от Конституцията определят същността и предмета на исканото тълкуване.

Изясен е и правният интерес от задължителното тълкуване. Той се обосновава от обстоятелството, че министърът на правосъдието в конкретни свои действия влага друг смисъл в посочените три конституционни разпоредби различен от разбиранията и становищата на органите на магистратурата, което от своя страна поражда сериозни затруднения в дейността на изпълнителната и съдебната власт.

В искането си вносителите са изложили подробно своето разбиране за смисъла на конституционните разпоредби, които според тях се нуждаят от задължително тълкуване.

Член 106 от Конституцията посочва като правомощие на Министерския съвет организиране стопанисването на държавното имущество, но не съдържа разпоредба и за управление на същото имущество. Поради това в определението следва да остане конституционната редакция на чл.106, чието тълкуване се иска.

Конституционният съд е дал задължителни тълкувания на чл.106 от Конституцията с решенията си № 14 от 12.09.1995 г. по к.д. № 23/95 г. обн., ДВ, бр.85/95 г. и решение № 6 от 29.03.2001 г. по к.д. № 17/2000 г., обн. ДВ, бр.34/2001 г., по въпроси различни от поставените с искането по настоящето дело. Поради това няма пречка по смисъла на чл.21, ал.5 ЗКС да бъде направено и допуснато за разглеждане по същество искането на Пленума на Върховния касационен съд.

Искането е допустимо и подлежи на разглеждане по същество. Предявено е от субект, оправомощен по чл.150, ал.1 от Конституцията. Съдът е компетентен да даде исканото задължително тълкуване на разпоредби на основния закон /чл.149, ал.1, т.1 от Конституцията/.

II

Второто искане е по чл.149, ал.1, т.2 от Конституцията – за установяване противоконституционността на § 49, т.2 от Закона за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт /обн. ДВ, бр.74 от 30.07.2002 г./, с който е създадена нова алинея 2 на чл.139 б.

Съгласно оспорената разпоредба “На съдиите, прокурорите и следователите се осигурява здравно обслужване и условия за отдих при условия и по ред определени от Министерския съвет”.

Вносителите считат, че с тази разпоредба се създават условия за централизиране и изваждане извън системата на съдебната власт на

съществуващите бази за отдих на различни структури към съдебната власт, както и организирането на здравното обслужване в базите. Според вносителите новосъздадената ал.2 на чл. 139б поставя в материална зависимост съдебната от изпълнителната власт, поради което противоречи на чл.8 и чл.117, ал.2 и 3 от Конституцията.

Искането за установяване противоконституционността на обнародвана законова разпоредба е допустимо. То е в кръга на компетентността на Конституционния съд /чл.149, ал.1, т.2 от Конституцията/. Направено е от субект, който е оправомощен по чл.150, ал.1 от основния закон, да сезира конституционния съд. Искането отговаря на изискванията по чл.17, ал.1 ЗКС.

Конституционният съд счита, че като заинтересувани страни по делото трябва да бъдат конституирани Народното събрание, Министерският съвет, министърът на финансите, министърът на правосъдието, министърът на регионалното развитие и благоустройството, Върховният административен съд, Върховна касационна прокуратура, Върховна административна прокуратура и Висшият съдебен съвет.

По изложените съображения и на основание чл.150, ал.1, чл.149, ал.1, т. 1 и 2 от Конституцията, Конституционният съд

О П Р Е Д Е Л И:

Допуска за разглеждане по същество искането на Пленума на Върховния касационен съд за:

А. Тълкуване на чл.106, чл.8 и чл.117, ал.2 от Конституцията относно следните тълкувателни питання:

1. Прогласеното в чл.8 от Конституцията разделение на властите изключва ли възможността изпълнителната власт директно, чрез други субекти или чрез упълномощаване по реда на закона да упражнява правомощията по стопанисване на държавно имущество, необходимо за осъществяване функциите на съдебната власт.

• 2. Терминът “организира”, употребен в чл.106 от Конституцията относно държавното имущество, необходимо за функциониране на съдебната власт не трябва ли да се тълкува в смисъл, че изпълнителната власт в лицето на Министерския съвет или на министъра на правосъдието може да организира стопанисването на такова имущество единствено като предоставя това стопанисване изключително и само на съответните органи на магистратурата.

3. Понятието “независима”, употребено за съдебната власт по чл.117, ал.2 от Конституцията, включва ли в себе си и независимост в управлението и стопанисването на предоставеното ѝ имущество.

Б. Установяване противоконституционността на § 49, т.2 от Закона за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт /обн.,ДВ, бр.74 от 30.07.2002 г./, с който е създадена нова ал.2 на чл.139 б от Закона за съдебната власт.

Конституира като заинтересувани страни по делото: Народното събрание, Министерския съвет, министъра на финансите, министъра на правосъдието, министъра на регионалното развитие и благоустройството, Върховния административен съд, Върховна касационна прокуратура, Върховна административна прокуратура и Висшия съдебен съвет.

Препис от настоящето определение и искането да се изпратят на конституираните страни, които могат да представят писмени становища в 14 дневен срок.

Препис от настоящето определение да се изпрати на вносителя на искането с уведомление, че може в 14 дневен срок да представи допълнително становище, ако счете за необходимо.

Председател:

Христо Данов